

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen
Enhet 12

DOM
2013-08-30
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
14708-13

1

SÖKANDE

RenoNorden AB, 556749-8026
Varuvägen 9 A
125 30 Älvsjö

Ombud: Advokat Stefan Gustavsson
Advokatfirman Fylgia KB
Box 55555
102 04 Stockholm

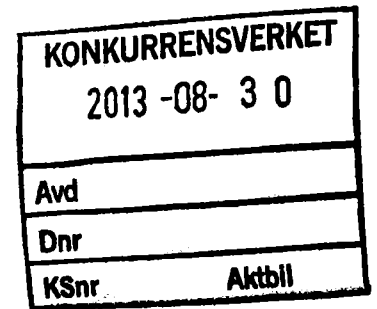
MOTPART

Stockholms Stad, Trafik- och renhållningsnämnden

Ombud: Stadsadvokaten Oscar Jacobsson
Stadsledningskontoret, Juridiska avdelningen
105 35 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling – LOU,
återförvisat mål från Kammarrätten i Stockholm

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår RenoNorden AB:s ansökan om överprövning.

Förvaltningsrättens interimistiska beslut av den 20 juni 2013 upphör därmed att gälla.

Dok.Id 387879

Postadress
115 76 Stockholm

Besöksadress
Tegeluddsvägen 1

Telefon
08-561 680 00

E-post:
forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax
08-561 680 01

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-15:00

BAKGRUND

Stockholms Stad, Trafik- och renhållningsnämnden (Staden) har genomfört en upphandling avseende insamling av hushållsavfall med mobil sopsug (T2012-006-056699). Upphandlingen har genomförts som en öppen upphandling.

Av tilldelningsbeslut daterat den 19 december 2012 framgår att RenoNorden AB:s (RenoNorden) anbud inte uppfyller kvalificeringskraven på grund av att bolaget inte godkänner avtalstiden om maximalt åtta år och att anbudet delvis är skrivet på annat språk än svenska. Övriga två anbud kvalificerade sig för utvärdering, och anbudet som var mest ekonomiskt fördelaktigt antogs.

RenoNorden ansökte om överprövning av upphandlingen. Förvaltningsrätten meddelade dom i målet den 15 februari 2013, mål 27610-12, i vilken ansökan avslogs. Förvaltningsrättens dom överklagades och Kammarrätten i Stockholm meddelade dom den 13 juni 2013. Sammanfattningsvis fann kammarrätten att Staden inte haft fog för att utesluta RenoNordens anbud från utvärdering med hänvisning till skrivningen om avtalstid. Som grund för sin ansökan om överprövning hade RenoNorden även gjort gällande att bolagets anbud uppfyller kravet enligt förfrågningsunderlaget på att anbudet ska avges på svenska och därmed ska kvalificeras för utvärdering. Bolaget hade också åberopat grunder för att övriga anbud ska förkastas respektive erhålla lägre poäng. Eftersom förvaltningsrätten inte hade prövat vad RenoNorden anfört i dessa delar återförvisade kammarrätten målet till förvaltningsrätten.

Förvaltningsrätten har således i förevarande mål att ta ställning till ansökan såvitt gäller ovan angivna grunder.

YRKANDEN M.M

RenoNorden yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas genom att anbudsutvärderingen görs om, varvid bolagets anbud tas upp till prövning. LMT 1 Handelsbolags (LMT) anbud ska förkastas, med anledning av att LMT:s anbud inte uppfyller kvalificeringskraven avseende finansiell och ekonomisk förmåga i förfrågningsunderlaget. Envac Scandinavia AB:s (Envac) anbud ska tilldelas maximalt 8 poäng i kategorin drivmedel. I andra hand yrkas att upphandlingen ska göras om. Till stöd för sin talan anför bolaget bl.a. följande. Norska (och danska) språket intar i svensk rätt en särställning och likställs oftast uttryckligen med svenska språket i de sammanhang där tvivel kan råda. Framställning på norska språket behöver, enligt svensk rätt, normalt inte översättas. Svenska offentliga organ förutsätts upprätthålla en sådan grundläggande bildningsnivå att översättning till svenska är överflödig. De delar i bolagets anbud där norska språket förekommer är mycket begränsade. Diskvalificering av bolagets anbud på denna grund strider mot de grundläggande principerna om proportionalitet, förutsebarhet, likabehandling och icke-diskriminering.

LMT har i löpande text i sin verksamhetsbeskrivning kortfattat redogjort för teoretiska möjliga kostnader för verksamheten. Några underlag eller någon beräkningsmodell för kostnaderna finns inte. Några garantier, någon affärsplan eller dylikt har heller inte bifogats anbudet. Ingenstans i LMT:s anbud framgår att LMT har någon likviditet eller soliditet alls. Någon redovisad omsättning, eller ens förutspådd omsättning, framgår inte av LMT:s anbud. LMT har således inte uppvisat någon finansiell eller ekonomisk förmåga överhuvudtaget. En redogörelse för eventuella kostnader i verksamheten kan inte anses uppfylla kravet på att visa att LMT har tillräcklig styrka och kapacitet för uppdraget.

Envac har i sitt anbud angivit att miljösubbilarna endast till övervägande del kommer att drivas med förnyelsebart bränsle. Envac uppfyller möjligen kravet för erhållandet av maximalt 1 poäng per fordon i kategorin Drivmedel. Envac kan därmed under alla omständigheter endast tilldelas 8 poäng i kategorin Drivmedel. Någon vidare tolkning av Envacs anbud är inte möjlig. Det kan starkt ifrågasättas om det ens av Envacs anbud framgår att både motorerna för fordonens framdrivning (punkt 3.3.3) och motorerna för drift av vakuumpump eller fläkt (punkt 3.3.4) kommer att drivas med till övervägande del förnyelsebart bränsle (hybridbränsle) eller alls av förnyelsebart bränsle. Någon särredovisning av dessa olika motorers drift framgår inte av Envacs anbud. Envac har således inte visat att både motorn för fordonets framdrivning och motorn för drift av vakuumpump eller fläkt drivs av förnyelsebart bränsle eller ens hybridbränsle. Det är därför inte möjligt för Staden, utan att därmed överträda principerna om transparens och likabehandling, att tilldela Envac full poäng för kategorin drivmedel för båda typerna av motorer. Att Staden ändå tilldelat Envac 16 poäng saknar stöd i förfrågningsunderlaget och står i strid med principerna om likabehandling och transparens.

Staden bestrider bifall till RenoNordens yrkanden och anför bl.a. följande. Staden bestrider att de delar i sökandens anbud där norska språket förekommer skulle vara mycket begränsade. Förekomsten av text avfattad på annat språk än svenska i sökandens anbud innebär en klar avvikelser från kravet att anbudet ska avges på svenska. Eventuell förståelse och eventuella likheter mellan språken saknar relevans för prövningen om ställt krav avseende språk är uppfyllt. Kravet avseende språk uppfylls inte av bolaget. Beslutet att förkasta sökandens anbud på denna grund är korrekt och strider inte mot de grundläggande principerna om transparens, likabehandling och proportionalitet i LOU.

I förfrågningsunderlaget ställs vissa krav för icke nystartade företag avseende likviditet, soliditet och omsättning. Är det däremot fråga om anbudsgivare som är nystartad är det, såsom uttryckligen anges, tillräckligt att det av verksamhetsbeskrivningen och eventuella garantier, som trafikkontoret kan godkänna, framgår att man har tillräcklig styrka och kapacitet för uppdraget. Det är således inte nödvändigt för nystartade företag, såsom LMT, att redovisa likviditet, soliditet och omsättning. Kravet avseende nystartade företag strider inte mot principerna om likabehandling och transparens. LMT redovisar i sin genomförandebeskrivning en budget innehållande uppskattade kostnader för uppdraget. Staden har inte ställt krav på lämnande av vare sig något särskilt underlag eller beräkningsmodell. Något ovillkorligt krav på garantier eller affärsplan har inte heller ställts. Den verksamhetsbeskrivning och budget som LMT redovisat är ett tillräckligt underlag. Sammantaget vidhåller staden att anbudet från LMT uppfyller ställt krav på finansiell och ekonomisk förmåga. Grund för att förkasta anbudet föreligger därför inte.

Anbudet från Envac uppfyller samtliga ställda krav, däribland kraven avseende fordon och bränsle. De handlingar och uppgifter som lämnats i anbudet från Envac visar att ställt krav på drivmedel för att erhålla maximal poäng uppfylls. Med utgångspunkt från offererade fyra miljöfordon som samtliga drivs med 100 % förnyelsebart bränsle har staden utvärderat anbudet från Envac och därvid enligt förutsättningarna i p. 3.3.3. första stycket och p. 3.3.4 första stycket i förfrågningsunderlaget tilldelat Envac maximal poäng för kategorin drivmedel för framdrivning och påbyggnad, dvs. 8 + 8 p, totalt 16 poäng.

SKÄLEN TILL AVGÖRANDET

De grundläggande principer som ska följas vid all offentlig upphandling är principerna om icke-diskriminering, likabehandling, transparens (öppenhet

och förutsebarhet), proportionalitet och ömsesidigt erkännande. Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har framfört i målet finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 6 § LOU. För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs vidare att sökanden kan visa att han har lidit skada eller kan komma att lida skada på grund av att den upphandlande enheten brutit mot LOU.

Ett förfrågningsunderlag ska vara så pass tydligt att samtliga anbudsgivare ges insikt i hur bedömningen av deras anbud kommer göras. Den upphandlande myndigheten får inte göra prövningen mot andra kriterier än dem som funnits i underlaget och har därför en skyldighet att från utvärderingen utesluta leverantörer vars anbud inte uppfyller ett eller flera s.k. skall-krav.

Kravet på att anbud ska avges på svenska

I förfrågningsunderlaget under Administrativa villkor och under punkten 2.4 Anbudsgivning anges bl.a. följande.

Anbud skall vara skriftligt och avges på svenska. Det ska klart framgå hur uppställda krav uppfylls.

Alla dokument, handlingar, intyg etc som bifogas anbudet ska, om de inte i original är upprättade på svenska, vara översatta till svenska av en av svenska kammarkollegiet auktoriserad translator, som intygar översättningens riktighet och stämplar dokumentet med sitt translatornummer eller motsvarande från annat nordiskt land eller EU-land godtas.

I förfrågningsunderlaget under Prövning av anbud och under punkten 3.1 Allmänt anges bl.a. följande.

Förfrågningsunderlaget innehåller ett antal kvalificeringskrav. Förutsättningarna för att ett anbud ska kunna utvärderas är att dessa krav är uppfyllda. Anbud som inte uppfyller skallkraven kommer att förkastas.

Anbud som innehåller ändringar, förbehåll, tillägg eller alternativa utföranden till gällande förfrågningsunderlag kan komma att förkastas.

I annonsen avseende upphandlingen under avsnitt IV: Förfarande och under punkten IV.3.6 anges följande.

Språk som får användas i anbud eller anbudsansökningar
Svenska

Förvaltningsrätten anser att det av förfrågningsunderlaget och annonsen avseende upphandlingen framgår klart och tydligt att anbud ska vara skrivna på svenska språket. Den upphandlande myndigheten får i princip anses ha rätt att besluta på vilket språk anbud tas emot under förutsättning att kravet inte står i strid med principerna för offentlig upphandling i 1 kap. 9 § LOU. Handlingar som RenoNorden har gett in till Staden är, till en inte obetydlig del, författade på norska. Dessa delar utgör en del av RenoNordens anbud. Kravet på att anbud ska avges på svenska får anses utgöra ett sådant obligatoriskt krav som måste vara uppfyllt för att ett anbud ska kunna utvärderas. Detta mot bakgrund av kravets formulering, innebörd och placering i förfrågningsunderlaget. Det kan inte sägas att det aktuella skall-kravet inte har påverkat upphandlingens konkurrensuppsökande skede, dvs. att det är osannolikt att någon leverantör har avhållit sig från att lämna ett anbud p.g.a. kravet (jfr Kammarrätten i Stockholms avgörande den 28 augusti 2012 i mål 2391-12). Staden har därmed haft att upprätthålla det uppställda skall-kravet. Detta gäller oaktat att det rör sig om ett språk som är likt det svenska.

Förvaltningsrätten finner att Staden haft fog för att utesluta RenoNordens anbud från utvärdering, med hänvisning till att anbudet delvis är skrivet på annat språk än svenska. Den leverantör som rätteligen har uteslutits i kvalificeringsfasen kan inte längre betraktas som en presumtiv leverantör och kan därmed inte heller anses lida skada i den mening som avses i LOU (jfr Kammarrätten i Jönköpings avgörande den 28 mars 2012 i mål 3307-11). Vad RenoNorden anfört beträffande att LMT:s anbud ska förkastas och att Envacs anbud ska erhålla lägre poäng saknar således betydelse, eftersom det inte kan anses ha medfört att bolaget har lidit eller kan komma att lida skada. Det saknas därmed skäl för ingripande enligt LOU och ansökan ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3109/1A LOU).

Peter Andrén
Rådman

Föredragande har varit My Lorenius.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.